

RONDJE HEIJPLAAT OP DE FIETS

Heijplaat hoort tot de 'stadshavens' van Rotterdam. Je voelt er nog steeds de sfeer van het 'dorp aan de rivier', zoals de bestuurders van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij (RDM) het aan het begin van de vorige eeuw bedoelden. De route is slechts 6,5 km, maar we verwachten dat je regelmatig van je fiets afstapt om goed rond te kijken, waardoor je er toch wat langer over zult doen. En misschien blijf je wel even lekker hangen op het strandje... Het pittoreske tuindorp werd gebouwd voor de werknemers van de RDM: de 'blauwe boorden' en de 'witte boorden' kregen ieder hun eigen straten. Bijzonder op Heijplaat is het verschil tussen het tuindorp en de industriële sfeer van de haven met zijn loodsen en containeroverslag. Op Heijplaat is veel bewaard gebleven. Ook de oude RDM-gebouwen. Schepen worden er niet meer gebouwd, maar de campus kreeg een totaal nieuwe bestemming. RDM staat tegenwoordig voor Research, Design & Manufacturing en dat is ook precies wat er nu allemaal gebeurt. Je vindt er innovatieve bedrijven maar ook technische opleidingen. De RDM Campus brengt volop leven naar Heijplaat maar er gebeurt veel meer: het hele industriegebied bij de haven wordt aangepakt. Over een aantal jaren is dit absoluut een 'place to be'. Op dit moment wordt al gewerkt aan de uitvoering van de plannen. Ook in het dorp gebeurt van alles en bij alle nieuwbouw wordt goed gekeken of de architectuur wel aansluit bij de stille straten van het dorp. Want wat er ook gebeurt, Heijplaat blijft een 'dorp aan de rivier', maar het krijgt wel stadse allure's.

NAAR HET STARTPUNT VAN DE ROUTE

Met het openbaar vervoer

Pak de trein naar Rotterdam Centraal. Neem de uitgang centrum, steek het Stationsplein over, fiets linksaf richting Hofplein en ga bij de fontein rechts de Coolingsing op. Fiets vanaf hier rechtdoor tot aan de Erasmusbrug (circa 5 minuten). Buiten de spits en in het weekend kun je met je fiets in de metro. Instappen op Rotterdam Centraal, metrolijn D, richting de Akkers, uitstappen bij halte Leuvehaven. Tramlijnen 7, 8, 20, 23 en 25 rijden vanaf het Centraal Station richting de Erasmusbrug. Met de lijnen 8 en 20 uitstappen bij het Vasteland, met de lijnen 23 en 25 uitstappen bij de Leuvehaven. Met lijn 7 uitstappen bij het eindpunt, het Willemsplein. Aan de kade vertrekt de Aqualiner naar Heijplaat. Informatie over openbaar vervoer: www.9292ov.nl.

OV fietsverhuur

Leden van OV fietsverhuur kunnen een fiets huren bij de Rijwielshop Rotterdam Centraal (ook in het weekend open). Neem uitgang centrum en ga rechts de Conradstraat in, de fietsverhuur zit op nummer 18. In de Erasmusgarage onder de Erasmusbrug zit ook een OV fietsverhuur. Op werkdagen kunnen groepen vanaf zes personen Kronan-fietsen huren bij Rotterdam ByCycle. Ophalen en inleveren op de Schiekade 205, aan het Hofplein.

Fiets op de auto

Vanuit Dordrecht/Utrecht de A16 richting afslag Rotterdam Centrum. Na de afslag borden Centrum blijven volgen en langs de Maas doorrijden tot aan de Erasmusbrug. Bij dit kruispunt rechtdoor. Bij de volgende stoplichten ga je linksaf de Scheepstimmermanslaan op en rechtdoor tot aan het water, daar ga je linksaf. Je komt vanzelf bij de Spido en de parkeergarage. Vanuit Den Haag de A13 richting Rotterdam Centrum. Na de afslag rechtdoor rijden over de Stadhoudersweg en de Schiekade, bij de rotonde met een fontein (het Hofplein) rechtdoor rijden tot aan de kruising vlak voor de Erasmusbrug. Hier ga je rechtsaf (dus niet de brug op). Ga bij de eerste stoplichten linksaf en daarna weer linksaf. Je komt direct uit bij de Erasmusgarage aan het Willemsplein. Aan de kade vertrekt de Aqualiner naar Heijplaat.

Parkeren

Voor alle parkeerautomaten in Rotterdam is een chippas nodig, in het centrum ook op zondag. In de omgeving van Het Park (Parklaan) is parkeren op zondag gratis. Je kunt de auto ook parkeren in de Erasmusgarage aan het Willemsplein. Utrijden kan 24 uur per dag.

OP WEG NAAR HET QUARANTAINETERREIN

1 Vanaf de aanlegsteiger van de Aqualiner fiets je rechtsaf de Directiekade op en vervolgens links door de blauwe poort naar de Heijplaatstraat. De blauwe poort was vroeger de ingang voor de 'blauwe boorden'. De directie - de 'witte boorden' - had een aparte ingang. Achter de **blauwe poort (1)** was de loodjeshal. De arbeiders haalden daar 's morgens hun 'loodje' van de haak waardoor duidelijk was wie te laat was. Aan het eind van de werkdag werden de loodjes in een bus bij de poort gegooid.

2 Bij het Vestaplein valt meteen het **torengebouw (2)** op. Net als de rest van het tuindorp werd het ontworpen door architect H.A.J. Baanders. Het was bedoeld als vergadergebouw en bood, tot er kerken waren gebouwd, ook de RDM-medewerkers van alle gezindten een plek om er hun diensten te houden en in eerste instantie ook feesten te vieren. Toen Courzand was gebouwd, verhuisden de feesten naar dit 'feestgebouw'.

3 In de Vestastraat, fiets je onder het **'jonggezellenhuis' (3)** door. In eerste instantie werd het gebouw 'het jongenshuis' genoemd en was het een logeerplek voor jongens die de opleiding bij de RDM volgden. Maar ook vrijgezellen, of zoals RDM-directeur Marius de Gelder ze noemde 'verstokte celibatairs', en mensen die tijdelijk bij de RDM werkten, konden in een van de 24 kamertjes logeren. De bewoners van Heijplaat mochten geen kostgangers in huis nemen, want dan zou er overbevolking ontstaan.

4 In de Vestastraat ga je rechtsaf de Letostraat in. Hier staat nog het gebouw van 'De Rank', de **School met den Bijbel (4)**. De RDM bouwde de school omdat de gemeente alleen zorgde voor een openbare school. De speelpleinen van 'De Rank' en van de openbare school grensden aan elkaar. Les wordt er niet meer gegeven, er huist nu een advocatenkantoor. Aan het eind van de Letostraat ga je linksaf de Courzandseweg op.

5 Net voordat je rechtsaf de Heysekade opfiets, zie je aan je linkerhand het nostalgische café-restaurant **Courzand (5)**. Ooit stond hier de grote boerderij 'Coursant', genoemd naar een zandplaat die voorkomt op kaarten uit de zeventiende eeuw. Courzand werd in 1916 gebouwd voor de personeelsfeesten van de RDM, compleet met kegelbanen. Achter het gebouw was een openluchtpodium. Tegenwoordig is Courzand een populair café-restaurant maar de sfeer van toen is er nog steeds voelbaar. Courzand staat goed bekend in Rotterdam en heeft al heel wat trofeeën binnengehaald, van de Slauerhofftrofee voor Havenkroeg van het jaar in 1998 tot aan de Ketelbinkietrofee voor de beste kop koffie in 2009. Je buigt met de weg mee naar de Heysekade. Aan je rechterhand zie je de aanlegsteiger van de watertaxi en daarachter de hoge RDM-loods.

6 Je volgt de Heysekade. De **Heysehaven (6)** ligt aan je rechterhand. Twee gigantische droogdokken maakten de Heysehaven in de vijftiger jaren geschikt voor de reparatie van grote schepen als het ss Rotterdam. Aan het eind van de kade werden nieuwe schepen afgemeerd achter een ronde golfbreker, waar ze rustig konden worden afgebouwd. In de toekomst krijgt de Heysehaven een gecombineerde maritieme bestemming met ligplaatsen voor binnenvaartschepen en een boulevard.

7 Bij de kruising met de Eemhavenweg ga je rechtsaf de Quarantaineweg op. Bij de scherpe bocht naar links zie je aan de overkant de gebouwen van het **Quarantaineterrein (7)** liggen. Direct achter het grasland (volg het paadje) ligt het enige natuurlijke rivierstrandje van Rotterdam. Neem er gerust een kijkje. Ga door het hek en loop naar het water. Tegenwoordig wonen en werken er kunstenaars op het Quarantaineterrein maar voor hen werd het terrein niet ingericht. Aan het begin van de vorige eeuw waren havensteden verplicht om een quarantaine-inrichting in te richten voor zeelui en landverhuizers met besmettelijke ziekten. Van oorsprong bestond het complex, dat in 1934 werd geopend, uit verschillende bakstenen gebouwen waaronder een reinigingsgebouw, een isoleerbarak en een zusterhuis. Het terrein en de gebouwen op het Quarantaineterrein zijn voorgedragen voor aanwijzing tot rijksmonument. Dit cultuurhistorisch erfgoed kan hierdoor behouden blijven voor de toekomst.

HET DORP HEIJPLAAT

8 Je fietst nu via dezelfde weg terug richting Heijplaat. Je volgt de Heysekade en gaat rechtsaf de Directeur de Gelderstraat in. In het midden van de straat ligt links het **Zeven Provincieplein (8)**. Het plein is genoemd naar de door de RDM gebouwde kruiser. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog was het schip zo goed als klaar maar het is de Duitsers nooit gelukt het afgebouwd te krijgen. Na de oorlog was het schip snel klaar. Op het plein zie je de welhaast vergane glorie van een winkelcentrum uit de vijftiger jaren.

9 Aan het eind van de straat ga je links de Victorieuxstraat en vervolgens rechts de Courzandseweg op. Bij de volgende kruising ga je linksaf de Aurorastraat in. Hier zie je aan je rechterhand de 'tweede' **directiewoning (9)** van de RDM. Dit deel van het dorp, het gouden randje, was bedoeld voor de 'witte boorden'. De eerste directiewoning stond vlakbij de fabriek maar werd gesloopt om plaats te maken voor nieuwe kantoorruimte. Aan het eind van de straat ga je linksaf de Streefkerkstraat in en vrij snel rechtsaf de Zandijkstraat.

10 Aan het eind van de straat ga je linksaf de **Rondolaan (10)** op. Hier ontmoeten oud en nieuw elkaar. Eind 2008 werden de eerste nieuwbouwwoningen opgeleverd. De huizen worden bewoond door Heijplaters uit straten die op de schop gaan. Fiets door de eerste zijstraat links, ga de Linertonstraat in en sla rechtsaf de Streefkerkstraat in. Je passeert het Alcorplein en fietst door tot de kruising met de Turbiniestraat.

11 Je gaat rechtsaf de Turbiniestraat in, maar stap voor je dat doet even van je fiets en kijk achterom de **Alcorstraat (11)** in. Je ziet nu de drie kerken van het kleine dorp Heijplaat keurig in het gelid. De gereformeerde kerk en de pastorie zijn omgebouwd tot een fraai woonhuis en ook de beide andere kerken hebben niet meer hun oorspronkelijke functie. In het verlengde de rooms-katholieke en de hervormde kerk, want hoe klein Heijplaat ook was, alle gezindten vonden er hun eigen plek.

12 Links van je zie je het **Rondoplein**. Daar houdt het **muziekpaviljoen Prinses Beatrix (12)** nog steeds stand. Incidenteel wordt het gebruikt voor optredens van muziekvereniging Dockyard, maar ook andere Rotterdamse muziekcorpsen treden er op. Eens per jaar is er een dorpsdansfeest en regelmatig is het muziekpaviljoen het startpunt van festiviteiten. Aan het eind van het plein ga je linksaf, weer de Rondolaan op.

13 Je volgt de Rondolaan en maakt een scherpe bocht naar rechts bij de Y-splitsing met de Alwinastraat. Je houdt rechts aan en blijft op de Rondolaan. Precies in de splitsing zie je nog een mooi voorbeeld van de **bouwstijl van Baanders (13)**. Hoewel alle woningen even groot moesten zijn en de strook voor woningbouw lang en smal was, is Baanders er wonderwel in geslaagd een gevarieerd geheel te bouwen. Visuele effecten als verschillende kapconstructies en inspringende pleintjes zorgen voor variatie en karakter.

NAAR DE RDM CAMPUS

14 Aan het eind van de Rondolaan ga je via het linker fietspad rechts de Baandersstraat op, die overgaat in de Heijplaatweg. Fiets hem helemaal uit, want het uitzicht op de punt is fantastisch. Halverwege, op nummer 7 van de Heijplaatweg, heeft de **Koninklijke Roeiers Vereniging Eendracht (14)** een eigen haven plus kantoor. In weer en wind zorgen de stoere roeiers met hun kleine, wendbare bootjes voor het vastmaken of losgooien van de trossen van zeeschepen. Ook zorgen de roeiers - gediplomeerde schippers - voor het naar en van de wal brengen van passagiers, leveranciers en bemanningsleden. Op de foto de roeiershaven met op de achtergrond de Aqualiner. Aan de overkant van de Nieuwe Maas zie je de Merwehaven en het Vierhavensgebied. Voorlopig is deze Fruitport nog in gebruik voor de opslag en overslag van groente, fruit en sappen. Tussen 2020 en 2030 moet 'het fruit' zijn verhuisd om de ontwikkeling van nieuwe woongebieden mogelijk te maken.

15 Fiets terug over de kade. Aan je linkerhand zie je de achterkant van de oude kantoren van de **RDM (15)**. In 1902 startte de Rotterdamse Droogdok Maatschappij haar scheepsbouwactiviteiten. Vanwege de snelle groei en het isolement van de werf verzorgde directeur De Gelder zelf de huisvesting van de arbeiders. Zo ontstond vanaf 1913 het pittoreske en groene tuindorp Heijplaat. Uniek in Rotterdam. Helemaal filantropisch was deze actie van De Gelder natuurlijk niet: de arbeiders waren snel oproepbaar, werden minder snel ziek door de gezonde woonomgeving en konden hun loon niet verbrassen, want alcohol werd in het "RDM-dorp" niet geschonken. Het voormalige hoofdkantoor van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij is ontworpen in statige, Nederlandse Art Deco-stijl en nu weer in gebruik als kantoorgebouw. Links van het kantoor zie je de blauwe stalen poort waar in hoogtijdagen duizenden arbeiders doorheen gingen op weg naar de loodsen. Niet alleen de arbeiders die op Heijplaat woonden, werkten hier. Met bussen werden ook werkmannen uit andere delen van de stad gehaald en gebracht.

16 Het oude hoofdkantoor heeft inmiddels een nieuwe bestemming gekregen, met kantoren, onderwijslokalen en vergader- en congressruimtes. Het Projectbureau Stadshavens Rotterdam is gehuisvest in een gedeelte van de oude directiekantoren. De werf gaat nu door het leven als RDM-campus, voor onderwijs en onderzoekinstellingen en hun partners uit het bedrijfsleven en de overheid (www.rdm-campus.nl). In het **Innovation Dock (16)** werken bedrijven aan duurzame en innovatieve oplossingen die moeten bijdragen aan een beter milieu. Onderwijs en bedrijfsleven werken hier samen om mensen op te leiden voor banen die raakvlakken hebben met de haven en de nieuwste technieken. Daarom staat RDM nu voor Research, Design & Manufacturing. Het Albeda College heeft de voormalige bedrijfsschool van de RDM overgenomen en een deel van het technisch onderwijs vindt nu plaats op het RDM-terrein. De Hogeschool Rotterdam en de Academie voor Bouwkunst volgden in september 2008. Ook de kade achter de RDM-kantoren mag je niet missen. Hier ervaar je de historische havenglorie met vervallen pieren en loodsen en mooie oude kantoren. In de jaren zeventig stond dit alles op de sloopnominatie, maar de Heijplaters wisten het tij te keren.

17 Aan de kade is het depot van het **Havenmuseum (17)**. De vrijwilligers zijn oude havenrotten. Ze houden het depot op orde en kunnen meeseterlijk vertellen over 'vroeger tijden'. Als je er iemand treft, maak dan gebruik van de gelegenheid en vraag of je even mag rondneuzen tussen de prachtige oude spullen. Hier vandaan fiets je terug naar de steiger waar je op de Aqualiner stapt om terug te varen naar het Willemsplein.

18 De **Onderzeebootloods (18)**, naast het Innovation Dock, is in de zomermaanden omgetoverd tot tentoonstellingsruimte. In een samenwerking tussen museum Boijmans van Beuningen en het Havenbedrijf Rotterdam N.V. wordt elk jaar één kunstenaar uitgenodigd iets te doen met deze loods. De voormalige Onderzeebootloodsen van de RDM zijn in verschillende periodes voor WO2 neergezet door de RDM. Feitelijk waren de onderzeebootloodsen overdekte scheepshellingen. De gevels zijn in verband met de oorspronkelijke functie (militaire scheepsbouw) vrijwel gesloten en bevatten uitsluitend hoog in de gevel horizontale vensterstroken met stalen profielen. Na verlies van de scheepsbouwfunctie zijn de loodsen jarenlang gebruikt als opslag- en reparatieruimte.

19 Nog even uitpuffen voordat u afvaart? De oude kantine van de RDM werd omgetoverd tot **Dokkaffee (19)**. Strijk er even neer, binnen of op het terras met uitzicht op de kade en het water. De koffie is er prima! Kijk voor de openingstijden op www.dokkaffee.nl.

EN IN DE TOEKOMST...

De herontwikkeling van het RDM terrein is in volle gang: gebouwen worden gerestaureerd en sommige delen worden teruggebracht tot hun vroegere monumentale staat, kademuren en glooiingen worden opgeknapt, en voor bezoekers en bewoners

ontstaat rond de Dokhaven een aantrekkelijk gebied met horeca. Voor de opgeknapte terreinen en loodsen zoekt het Havenbedrijf nu kanten. Maar naast de ontwikkelingen op het RDM-terrein wordt ook aan gebiedsontwikkeling gedaan. Hierover hebben de deelgemeente Charlois, Woningcorporatie Woonbrun en het Havenbedrijf concrete afspraken gemaakt en vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Onderdelen hiervan zijn onder meer de nieuwbouw in het 'nieuwe dorp', en de aanleg van een tweede verbindingsweg. Het aantal inwoners van Heijplaat is de afgelopen jaren gedaald, maar de herontwikkeling gaat daarin ongetwijfeld verandering brengen. Met nieuwe bewoners, scholieren, werknemers en bezoekers krijgt het dorp een nieuw, levendig elan. Heijplaat staat weer op de kaart!

Beleef de haven!

Op www.portofrotterdam.com/beleefdehaven vindt u meer informatie over wandelen en fietsen in het havengebied. Op de site staan ook downloads van verschillende routes.

uitgave
Havenbedrijf Rotterdam N.V.
Postbus 6622, 3002 AP Rotterdam
tekst en productiebegeleiding
Overbosch Communicatie, Rotterdam
vormgeving
Emiel Efdée, Rotterdam
fotografie
Jacco Huijssen, Rotterdam
kaartondergrond
Gemeentewerken Rotterdam, afd. Landmeten
voor meer informatie
www.portofrotterdam.com/beleefdehaven
info@portofrotterdam.com
010 252 10 10